

ਅਸੰਗਠਿਤ ਵਰਕਰਾਂ ਲਈ 15,705 ਮਕਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ

Posted On: 18 DEC 2017 3:23PM by PIB Chandigarh

15,705 Houses Sanctioned this Year for Unorganized Workers

NCS Project Brings 3.92 Crore Job Seekers and 14.86 Lakh Employers on a Single Platform

25 NCS Centres set up For SC/ST to Provide Vocational Guidance

ਅਸੰਗਠਿਤ ਵਰਕਰਾਂ ਲਈ **15,705** ਮਕਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ

ਐੱਨਸੀਐੱਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ **3.92** ਕਰੋੜ ਨੌਕਰੀ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ **14.86** ਲੱਖ ਰੋਜ਼ਗਾਰਦਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੰਚ 'ਤੇ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ

ਐੱਸਸੀ/ਐੱਸਟੀ ਲਈ ਕਿੱਤਾਮੁਖੀ ਅਗਵਾਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ **25** ਐੱਨਸੀਐੱਸ ਕੇਂਦਰ ਸਥਾਪਿਤ

ਸਲਾਨਾ ਸਮੀਖਿਆ 2017

ਕਿਰਤ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਮੰਤਰਾਲਾ ਹਰ ਕਾਮੇ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਵੇਤਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਤੀ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਕਿਰਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਰਾਹੀਂ ਹਰ ਵਰਕਰ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਅਵਸਰਾਂ ਅਤੇ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

1. ਕਿਰਤ ਭਲਾਈ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਉਪਲੱਬਧੀਆਂ:
1. ਜਣੇਪਾ ਲਾਭ (ਸੋਧ) ਕਾਨੂੰਨ, 2017

ਜਣੇਪਾ ਲਾਭ (ਸੋਧ) ਕਾਨੂੰਨ, 2017 ਤਹਿਤ ਜਣੇਪਾ ਛੁੱਟੀ 12 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 26 ਹਫ਼ਤੇ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪ੍ਰੈਲ, 2017 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਹੀਂ 50 ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰੋੜ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਘਰ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨਿੰਗ (ਸਰੋਗੇਸੀ ਰਾਹੀਂ ਬਣਨ ਵਾਲੀਆਂ ਮਾਵਾਂ) ਅਤੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਨੂੰ 12 ਹਫ਼ਤੇ ਦੀ ਜਣੇਪਾ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਲਗਭਗ 18 ਲੱਖ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

2. ਬਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰੀ (ਮਨਾਹੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮ) ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ, 2017

1. ਬਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰੀ (ਮਨਾਹੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮ) ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ, 2016 ਨੂੰ 01.09.2016 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੋਧੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ 14 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਕਿਸ਼ੋਰਾਂ (14 ਤੋਂ 18) 'ਤੇ 30.08.2017 ਨੂੰ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਅਨੁਸਾਰ, ਖਤਰਨਾਕ ਕਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਹਿਤ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਕਿਰਤ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਬਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰੀ (ਮਨਾਹੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮ) ਸੋਧੇ ਨਿਯਮ, 2017 ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਅਤੇ 02.06.2017 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਾਰਤ ਨੇ ਬਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਦੋ ਕੋਰ ਆਈਐੱਲਓ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨਾਂ 138 ਅਤੇ 182 ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।
2. ਸੋਧੇ ਬਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰੀ (ਮਨਾਹੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮ) ਕਾਨੂੰਨ, 1986 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਮਿਆਰੀ ਸੰਚਾਲਨ ਪ੍ਰੀਕਿਰਿਆ (ਐੱਸਓਪੀ) ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਬਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਮੁਕਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।
3. ਪੈਨਸਿਲ: ਸੋਧੇ ਬਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰੀ (ਮਨਾਹੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮ) ਕਾਨੂੰਨ, 1986 ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ (ਐੱਨਸੀਐੱਲਪੀ) ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਈ 26.09.2017 ਨੂੰ ਐਨਲਾਈਨ ਪੋਰਟਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

3. ਅਸੰਗਠਿਤ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ

1. ਬੀੜੀ ਅਤੇ ਗੈਰ ਕੋਇਲਾ ਖਾਣਾਂ ਦੇ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸਬਸਿਡੀ 40,000 ਤੋਂ 1,50,000 ਵਧਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ 25.5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਖਰਚ ਨਾਲ 15,705 ਮਕਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(2) ਪੁਨਰਨਿਰਮਤ ਬੰਧੂਆ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਪੁਨਰਵਾਸ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ: 15 ਦਸੰਬਰ, 2017 ਅਨੁਸਾਰ 6413 ਬੰਧੂਆ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਲਈ 664.50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਨ, ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਫੈਲਾਉਣ ਅਤੇ ਅਧਿਐਨ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਲ 2017-18 ਵਿੱਚ 107.25 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ।

4. ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਵੇਤਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ: ਕੇਂਦਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਗੈਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਨਿਰਮਾਣ ਆਦਿ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਵੇਤਨ ਵਿੱਚ ਲਗਪਗ 40 % ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 'ਸੀ' ਖੇਤਰ ਕੈਟੇਗਰੀ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵੇਤਨ (ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ) 250 ਰੁਪਏ ਤੋਂ 350 ਰੁਪਏ, 'ਬੀ' ਖੇਤਰ ਕੈਟੇਗਰੀ ਵਿੱਚ 437 ਰੁਪਏ ਅਤੇ 'ਏ' ਖੇਤਰ ਕੈਟੇਗਰੀ ਵਿੱਚ 523 ਰੁਪਏ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ 27.02.2017 (ਕੋਰੀਜ਼ਡਮ) ਨੂੰ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।
5. ਵੇਤਨ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ (ਸੋਧ) ਕਾਨੂੰਨ, 2017 : ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਰੋਜ਼ਗਾਰਦਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਨਕਦੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਚੈੱਕ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਜਮਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾਲ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਉਦਯੋਗਿਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਨ ਕੋਵਲ ਚੈੱਕ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਤਨਖਾਹ ਨੂੰ ਜਮਾਂ ਕਰਾ ਕੇ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰੇਲਵੇ, ਹਵਾਈ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਤੇਲ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 25 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2017 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਰਸਮੀਕਰਨ ਵੱਲ ਤਬਦੀਲੀ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ।
6. ਵੇਤਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਾਨੂੰਨ, 1936: ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 1 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (6) ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 29 ਅਗਸਤ, 2017 ਦੇ ਗਜ਼ਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ 21000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ 24000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।
7. ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ: ਕਿਰਤ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਨਕਦੀ ਰਹਿਤ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਵੰਬਰ, 2016 ਤੋਂ ਅਪ੍ਰੈਲ, 2017 ਦੌਰਾਨ ਕਾਮਿਆਂ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ। ਸਮੁੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 1,50,803 ਕੈਪ ਲਗਾਏ ਗਏ ਜਿੱਥੇ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਨਕਦੀ ਰਹਿਤ ਵੇਤਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 49,66,489 ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ।

2.ਈਪੀਐੱਫਵੱਲੋਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਦਮ:

(1) ਈਪੀਐੱਫਵੱਲੋਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾਖਲ ਮੁਹਿੰਮ (<ਈਈਸੀ>): ਈਈਸੀ ਨੇ ਜਨਵਰੀ, 2017 ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲ (ਨਾਮਾਂਕਨ) ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਦਰਾਂ ਦੀ ਛੋਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ 1 ਰੁਪਏ ਸਾਲਾਨਾ ਨਾਮਾਤਰ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਛੋਟ ਨੂੰ ਕਟੌਤੀ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਜਨਵਰੀ, 2017 ਤੋਂ ਜੂਨ, 2017 ਤੱਕ 1.01 ਕਰੋੜ ਦੇ ਲਗਭਗ ਈਪੀਐੱਫਵੱਲੋਂ ਵਾਧੂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਾਮਾਂਕਨ ਕੀਤੇ ਗਏ।

(2) ਸੰਗਠਿਤ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਈਪੀਐੱਫ ਖਾਤੇ ਪੋਰਟੇਬਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 12.12.2017 ਤੱਕ ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਅਕਾਊਂਟ ਨੰਬਰ (ਯੂਏਐਨ) ਖਾਤੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਇਸ ਨਾਲ 12, 26,13,675 ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਆਧਾਰ ਨਾਲ 2,56,59,988 ਯੂਏਐਨ ਸਬਸਕਰਾਈਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਐਨਲਾਈਨ ਅਤੇ ਐਨਲਾਈਨ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਉਮੰਗ ਐਪ ਰਾਹੀਂ) ਵੀ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ।

(3) ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਕਢਾਉਣ ਲਈ 12 ਅਪ੍ਰੈਲ 2017 ਨੂੰ ਈਪੀਐੱਫ ਵੱਲੋਂ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸਕੀਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

(4) ਬਹੁਮੰਤਵੀ ਬੈਂਕਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ: ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਬੈਂਕ ਮਤਲਬ ਐੱਸਬੀਆਈ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹੁਣ 13 ਬੈਂਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਨ ਐੱਸਬੀਆਈ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਬੈਂਕ, ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ, ਪੀਐੱਨਬੀ, ਯੂਬੀਆਈ, ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਬੌਂਦਾ, ਆਈਸੀਆਈਸੀਆਈ ਬੈਂਕ, ਐੱਚਡੀਐੱਫਸੀ ਬੈਂਕ, ਐਕਸਿਸ ਬੈਂਕ, ਕੋਟਕ ਮਹਿੰਦਰਾ ਬੈਂਕ, ਇੰਡੀਅਨ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਬੈਂਕ, ਆਈਡੀਬੀਆਈ ਬੈਂਕ।

3. ਈਐੱਸਆਈਸੀ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਦਮ

(1) ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਛਤਰੀ ਅਧੀਨ ਵਰਕਰਾਂ ਦਾ ਵਾਧਾ

ਏ. 31.03.2017 ਅਨੁਸਾਰ ਈਐੱਸਆਈ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਬੀਐਮੇ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਵਧਾ ਕੇ 3.19 ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਵੀ ਵਧ ਕੇ 12.40 ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਬੀ. ਈਐੱਸਆਈ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ 1 ਜਨਵਰੀ, 2017 ਤੋਂ 15,000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ 21,000 ਰੁਪਏ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

2. ਕਵਰੇਜ ਵਿਸਥਾਰ:

1) 30.11.2017 ਨੂੰ ਈਐੱਸਆਈ ਯੋਜਨਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ 325 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ, 85 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਤੇ 93 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੈਡਕੁਆਰਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੈ।

2) ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ 1,14,352 ਫੈਕਟਰੀਆਂ/ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ। 31.03.2017 ਅਨੁਸਾਰ ਕੁੱਲ ਕਵਰ ਫੈਕਟਰੀਆਂ/ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਮਾਰਚ, 2016 ਦੀਆਂ 7,83,786 ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 8,98,138 ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

3) ਪੂਰੇ ਕਾਰਜਬਲ ਵਿੱਚ ਕਵਰੇਜ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਈਐੱਸਆਈ ਨਿਗਮ ਨੇ 'ਰੋਜ਼ਗਾਰਦਾਤਿਆਂ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਦੇਣ ਲਈ ਯੋਜਨਾ' (ਐੱਸਪੀਆਰਈਈ) ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਮਾਲਕ ਅਨੁਕੂਲ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ 30.02.2017 ਤੱਕ ਕੁੱਲ 1,02,013 ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਅਤੇ 1,30,78,766 ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਈਐੱਸਆਈ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

4. ਆਈਪੀਜ਼ ਅਤੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦਾ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ:

ਈ-ਬਿਜ਼ ਪਲੈਟਫਾਰਮ: ਈਐੱਸਆਈਸੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸੰਗਠਨ ਸੀ ਜੋ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਮੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਈ-ਬਿਜ਼ ਪੋਰਟਲ ਰਾਹੀਂ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਸਾਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ) ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਅਸਾਨ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜੁੜਿਆ ਸੀ।

4. ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਸਿਰਜਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਅਹਿਮ ਕਦਮ:

(1) ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਰੀਅਰ ਸਰਵਿਸ (ਐੱਨਸੀਐੱਸ) : ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਰੀਅਰ ਸਰਵਿਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਮਾਲਕਾਂ, ਸਿਖਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਲੈਟਫਾਰਮ 'ਤੇ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ। 3.92 ਕਰੋੜ ਨੌਕਰੀ ਲੱਭਣ ਵਾਲੇ, 14.86 ਲੱਖ ਮਾਲਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹਨ ਅਤੇ 31.10.2017 ਨੂੰ ਪੋਰਟਲ ਰਾਹੀਂ 7.73 ਲੱਖ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੌਕਰੀਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਡਾਕ ਘਰ ਰਾਹੀਂ ਨੌਕਰੀ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਲਈ ਐੱਨਸੀਐੱਸ ਨੇ ਪਦ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲੱਬਧ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਅਵਸਰਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜੌਬ ਪੋਰਟਲ, ਪਲੇਸਮੈਂਟ ਸੰਗਠਨਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਨਾਲ 22 ਸਮਝੌਤਿਆਂ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਐੱਨਸੀਐੱਸ ਪੋਰਟਲ 'ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

(2) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਐੱਨਸੀਐੱਸਸੀ ਐੱਸਸੀ/ਐੱਸਟੀਜ਼) ਨੂੰ ਕਿੱਤਾਮੁਖੀ ਅਗਵਾਈ ਅਤੇ ਕਾਊਂਸਲਿੰਗ ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਕੋਰਸਾਂ ਲਈ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਣ ਲਈ 25 ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਰੀਅਰ ਸਰਵਿਸ ਸੈਂਟਰ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। 2017-18 ਦੌਰਾਨ ਨਵੰਬਰ, 2017 ਤੱਕ ਲਗਭਗ 1,11,145 ਐੱਸਸੀ/ਐੱਸਟੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿੱਤਾਮੁਖੀ ਅਗਵਾਈ ਅਤੇ ਕਾਊਂਸਲਿੰਗ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਗਈ, 8,109 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਕੱਤਰੇਤ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ (ਸ਼ੌਰਟਹੈਂਡ/ਟਾਈਪਿੰਗ) ਲਿਆ, 1,300 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਸਕੀਮ ਕੋਰਸ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੋਚਿੰਗ ਅਤੇ 3,000 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਕੋਰਸ ਕੀਤੇ। 25 (ਐੱਨਸੀਐੱਸਸੀ ਐੱਸਸੀ/ਐੱਸਟੀਜ਼) ਐੱਨਸੀਐੱਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨਾਲ ਸੰਗਠਿਤ ਹੋਏ।

(3) ਦਿੱਵਯਾਂਗਾਂ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਪੁਨਰਵਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿੱਤਾਮੁਖੀ ਸਿਖਲਾਈ, ਕਿੱਤਾਮੁਖੀ ਅਗਵਾਈ ਅਤੇ ਕਰੀਅਰ ਕਾਊਂਸਲਿੰਗ ਲਈ 21 ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਰੀਅਰ ਸਰਵਿਸ ਸੈਂਟਰ (ਐੱਨਸੀਐੱਸਸੀਡੀਏ) ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸਾਲ 2017-18 ਦੌਰਾਨ ਲਗਪਗ 35,415 ਦਿੱਵਯਾਂਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਯੋਗਤਾ ਕੁਸ਼ਲ ਲਈ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਲਗਭਗ 6,440 ਵਿਭਿੰਨ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨਾਲ ਪੁਨਰਵਾਸ ਕੀਤਾ।

(4) ਮਾਡਲ ਕਰੀਅਰ ਸੈਂਟਰ: ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗੁਣਵੱਤਾ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਲਈ ਐੱਨਸੀਐੱਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਧੀਨ 100 ਮਾਡਲ ਕਰੀਅਰ ਸੈਂਟਰਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਐੱਨਸੀਐੱਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਐੱਨਸੀਐੱਸ ਪੋਰਟਲ ਨਾਲ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਐਕਸਚੇਂਜ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਲਈ ਵੀ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। 762 ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(5) ਨੌਕਰੀ ਮੇਲੇ : 30 ਨਵੰਬਰ, 2017 ਤੱਕ 725 ਨੌਕਰੀ ਮੇਲੇ ਲਗਾਏ ਗਏ।

(6) ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਯੋਜਨਾ (ਪੀਐੱਮਆਰਪੀਵਾਈ) : ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨਵੇਂ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਯੋਜਨਾ (ਪੀਐੱਮਆਰਪੀਵਾਈ) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। 9 ਅਗਸਤ 2016 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ 03 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਈਪੀਐੱਫ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਸਾਰੇ ਨਵੇਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਕੀਮ ਯੋਜਨਾ (ਈਪੀਐੱਸ) ਦਾ 8.33 % ਯੋਗਦਾਨ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਹ ਸਕੀਮ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਆਮਦਨ 15,000 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਇਸ ਸਕੀਮ ਲਈ 1000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬਜਟ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੱਪੜਾ ਖੇਤਰ ਲਈ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨਵੰਬਰ 2017 ਤੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਵੇਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਸੰਪੂਰਨ 12 % ਕਰਮਚਾਰੀ ਯੋਗਦਾਨ (8.33 % ਈਪੀਐੱਸ+3.67 % ਈਪੀਐੱਫ) ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੀਐੱਮਆਰਪੀਵਾਈ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ 21,841 ਸੰਸਥਾਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਨ ਅਤੇ 13,74,626 ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਲਈ ਈਪੀਐੱਸ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਪੂਰਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅੱਜ ਤੱਕ ਇਸ ਯੋਜਨਾ 'ਤੇ ਲਗਭਗ 178 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

*****

